

první sluneční paprsky a celý svět náhle vzplál světlem. Slunce majestátně vycházelo. Orel roztáhl křídla, aby ho pozdravil a na svém peří ucítil jeho teplo. Farmář ani nedutal. Přítel řekl: „Nepatříš zemi, ale nebi. Leť, orle, leť!“ Pak se doškrábal zpátky k farmáři. Všude bylo ticho. Orel napřímil hlavu, rozepjal křídla a s pařáty zaťatými do skály pod sebou se předklonil. Pak, aniž se doopravdy pohnul, pocítil, jak ho zvedá vítr, silnější než kterýkoli člověk nebo pták, a tak se mu poddal a nechal se jím unášet vzhůru, výš a výš, až se v záři vycházejícího slunce ztratil z dohledu, aby už nikdy nemusel žít mezi slepicemi. (africký příběh, převyprávěl Christopher Gregorovski)

Tabulka č. 26 Výskyt jednotlivých odpovědí

Která z následujících možností <u>nejméně</u> odpovídá důvodům, proč vzal farmářův přítel orla do hor, když chtěl, aby vzlétl?	6. ročník	1. ročník
Aby si orel sám musel získat potravu.	43 %	37 %
Aby orel ucítil teplo slunce.	23 %	23 %
Aby byl orel ve svém přirozeném prostředí.	20 %	25 %
Aby orel pocítil, jak ho zvedá vítr.	14 %	15 %

3.6.5 Porovnání výsledků

Do testů čtenářské gramotnosti pro 6. ročník ZŠ i pro 1. ročník SŠ bylo zařazeno několik úloh vybraných z uvolněných úloh použitých v některých proběhlých mezinárodních šetřeních. Cílem tohoto kroku bylo posoudit, nakolik výsledky výběrového zjišťování korespondují s výsledky žáků účastnících se mezinárodních šetření. Školy na tuto skutečnost nebyly předem upozorněny, vzhledem k množství podobných úloh, které jsou školám k dispozici, i k nepřilíživému rozšíření využívání uvolněných úloh z mezinárodních šetření ve výuce, nepovažujeme obavu z toho, že by tyto úlohy byly žákům předem známy, za důvodnou.

V testech čtenářské gramotnosti pro žáky 6. ročníku ZŠ a pro žáky 1. ročníku SŠ bylo použito celkem sedm uvolněných úloh z mezinárodního šetření PIRLS 2011, které se věnovalo čtenářské gramotnosti u žáků 4. ročníku ZŠ. V rámci ČR se do šetření PIRLS 2011 zapojilo přibližně 4 500 žáků ve 177 školách.

Tabulka č. 27 Průměrné úspěšnosti žáků v úlohách z mezinárodního šetření PIRLS 2011

Úloha	6. ročník ZŠ	1. ročník SŠ	PIRLS ČR	PIRLS OECD
úloha 1: vyhledávání informací	83,5 %	80,2 %	72,4 %	73,1 %
úloha 2: vyhledávání informací	94,2 %	88,6 %	94,9 %	89,2 %
úloha 3: vyhledávání informací	92,4 %	86,3 %	97,2 %	87,9 %
úloha 4: vyvozování závěrů	64,6 %	60,0 %	74,5 %	63,6 %
úloha 5: vyvozování závěrů	83,4 %	78,5 %	85,9 %	69,5 %
úloha 6: posuzování textu	84,7 %	77,8 %	64,6 %	56,9 %
úloha 7: interpretace	68,6 %	66,1 %	57,9 %	45,8 %

Porovnání průměrných úspěšností potvrzuje závažné zjištění pozorované u celého testu čtenářské gramotnosti. Zatímco průměrná úspěšnost žáků 6. ročníků ZŠ v uvedených sedmi úlohách (81,6 %) byla mírně vyšší než průměrná úspěšnost českých žáků účastnících se šetření PIRLS (78,2 %), průměrná úspěšnost žáků 1. ročníku SŠ (69,4 %) byla významně nižší, než průměrná úspěšnost žáků 6. ročníku ZŠ i než průměrná úspěšnost českých žáků 4. ročníku ZŠ účastnících se šetření PIRLS. Při věkovém rozdílu šesti let již možné vysvětlení nestejně strukturovaným vzorkem žáků neobstojí a pozorované hodnoty vedou k závěru, že čtenářská gramotnost testovaných žáků 1. ročníku SŠ je na slabé, věku neodpovídající úrovni.